

для опалення приміщення «Дідової хати» (за рахунок зібраного на території зоопарку сушняку). З метою створення комфортних умов утримання було завезено тирсу з різних порід дерев у вольєри овець камерунських, чотирирогих та в леваду стайні. Протягом року верхній шар глибокої підстилки замінювався на новий.

5. Матеріально-технічне забезпечення

У 2025 році Миколаївський зоопарк отримав в якості гуманітарної допомоги від шведських волонтерів набір професійних інструментів для догляду за копитами тварин:

1. Водосгін металевий;
2. Гачки копитні – 14 шт.;
3. Копитні кліщі – 1 шт.;
4. Молоток для підков – 1 шт.;
5. Обсічка – 1 шт.;
6. Кусачки – 1 шт.;
7. Ніж копитний – 1 шт.;
8. Рашпіль – 1 шт.

Всі ці інструменти були упаковані в пластиковий ящик.

На підводі для розвезення кормів по зоопарку були придбані автошини (4 шт.).

Важливим залишається питання придбання збруї на коней. Нам вкрай необхідний ще один комплект парокінної збруї для поні.

Актуальним питанням є придбання попон для поні, які утримуються у відкритих вольєрах та не мають приміщення.

6. Робота зі штатом

Штатний розклад відділу свійських тварин складає 13 працівників, а саме: завідувач, його заступник, зоотехнік та 10 робітників з догляду за тваринами.

Протягом звітного року було звільнено двох робітників з догляду за тваринами за власним бажанням, один з яких через 19 днів був знов прийнятий на роботу до відділу.

У відділі свійських тварин станом на кінець 2025 року вакантною залишається ставка робітника з догляду за тваринами та ставка зоотехніка I категорії (вакансія з жовтня 2024 року).

7. Фінанси

На початку 2025 року нам було надано план катання відвідувачів. Він складав 1260 квитків на загальну суму 100800 грн., фактично було продано 1092 квитків на суму 87360 грн., при цьому послуги з катання відвідувачів на конях і поні надавалися тільки по вихідним дням.

Баран Святого Якова
(Ovis aries)

Баран Святого Якова
(Ovis aries)

Вівця камерунська (Ovis aries)

ЗВІТ ВІДДІЛУ ВІВАРІЮ

Звіт відділу віварію

Спеціалісти відділу: зоотехнік Н.Корзун,
заст.зав.відділом Т. Карпук, зав.відділом І. Кльосов

1. Зоотехнічна робота

Рух поголів'я

У відділі віварію станом на 01.01.2025 утримувалось 10 видів: 6 видів ссавців (6169 особин) та 4 види комах (загальною вагою 0,4 кг). Станом на 31.12.2025 поголів'я складало: 6 видів ссавців (6423 особини) та 4 види комах (загальною вагою 0,4 кг).

Нові види до відділу не надходили. Мешканцями міста були подаровані кролі декоративні (14 особин), кролі свійські (2 особини) і щури лабораторні (71 особина). Кормові тварини у звітному році були передані для згодовування у відділи: акватераріум, орнітології, хижих тварин і приматів.

Тварини, що загинули, також передані для згодовування. Але є випадки, коли тварину не можна згодовувати (з онкологією, гнійною пневмонією, гнійним абсцесом), такі тварини утилізуються. Можна згодовувати чи ні – повідомляє ветеринар після проведення розтину. Утилізовано було 476 особин 6 видів ссавців.

Аналіз роботи відділу зі створення оптимальних умов утримання тварин:

З метою створення оптимальних умов утримання тварин відділ проводить наступні заходи:

- предрепродуктивна молодь відокремлюється від маточного поголів'я та розподіляється на дві категорії: ремонтний молодняк (тварини, які в майбутньому будуть використані для розведення) і тварини, котрі призначені для згодовування;
- тварини репродуктивного віку об'єднуються у групи, з метою формування нових сімей;
- тварини пострепродуктивного віку вибраковуються та згодовуються.

Було відмічене захворювання тварин серед кролів. Протягом року персонал відділу ветеринарної медицини надавав тваринам віварію ветеринарну допомогу. Проводились планові профілактичні ветеринарні заходи: дегельмінтизація всього поголів'я; дезінфекція посуду, дезінсекція кліток, маточників; дератизація приміщень. Робились щеплення кролям: щомісячно молодняку і два рази на рік – весною та восени – всьому поголів'ю.

За звітний період у зоологічні відділи зоопарку були передані для згодовування комахи і ссавці таких видів:

- тарган американський – 17,6 кг (що менше на 2,6 кг у порівнянні з попереднім роком);
- тарган мармуровий – 37,9 кг (що менше на 9,3 кг у порівнянні з попереднім роком);

Приміщення віварію

- зофобас – 49,66 кг (що більше на 0,06 кг у порівнянні з попереднім роком);
- хрущак борошняний – 250,09 кг (що більше на 62,89 кг у порівнянні з попереднім роком);
- кріль свійський – 1720 особин (що менше на 33 особини у порівнянні з попереднім роком);
- кріль декоративний – 447 особин (що більше на 114 особин у порівнянні з попереднім роком);
- щур лабораторний – 30633 особини (що менше на 2052 особини у порівнянні з попереднім роком);
- миша лабораторна – 6294 особини (що більше на 515 особин у порівнянні з попереднім роком);
- свинка морська – 2346 особин (що більше на 75 особин у порівнянні з попереднім роком);
- хом'як сирійський – 2972 особини (що більше на 607 особин у порівнянні з попереднім роком).

Відділ акватераріум не завжди забирає у повному обсязі затребуваних комах і ссавців з об'єктивних причин.

Смертності з причини старості у відділі немає, тому що старі тварини вибраковуються і згодовуються. Причини смертності у звітному році – це вірусна геморагічна хвороба, канібалізм, онкологія, гнійна пневмонія, перитоніт, абсцеси, гастроентероколіт, некроз печінки.

Робота в інсектарії

Розведення видів

У відділі всі види, які утримуються – розмножувалися. Було отримано: тарган американський – 17,6 кг, тарган мармуровий – 37,6 кг, зофобас – 49,66 кг, хрущак борошняний – 250,09 кг, кріль свійський – 1815 особин, кріль декоративний – 476 особин, щур лабораторний – 30661 особина, миша лабораторна – 6678 особин, свинка морська – 2449 особин, хом'як сирійський – 2976 особин.

За звітний період не відбувалося ефективного оновлення генетичного різноманіття плідників.

Оцінка кормової бази

Корми у відділ надходили вчасно. Із перебоєм видавалось протягом року борошно м'ясо-кісткове. Гамарус не видавався протягом року.

Через військову агресію РФ у місті Миколаєві було пошкоджене водопостачання. Питну воду до відділу підвозить машина, що наповнюється водою зі свердловини у зоопарку, яка пройшла очищення системою зворотного осмосу.

Аналіз умов утримання

Відділ складається з двох споруд. Перша – це шед, у якому утримуються кролі і морські свинки. Кролі утримуються у 136 клітках. Одна секція, що складається з 12 кліток – стара і потребує заміни. За час експлуатації ці старі металеві клітки дуже зносилися. Вони регулярно ремонтуються, постійно щось відвалюється, метал кришиться в руках. Ці клітки становлять небезпеку як для тварин, що в них утримуються, так і для робітників з догляду за тваринами, що їх обслуговують. Морські свинки утримуються в 70 клітках на 7 стелажах. На стан здоров'я і збереженість ремонтного молодняку впливає той факт, що клітки металеві і зниження температури до мінусових значень у приміщенні, де утримуються морські свинки та кролі, призводить до захворювань і загибелі тварин усіх вікових груп. Друга споруда – це капітальна опалювальна будівля. У трьох кімнатах і коридорі у пластикових ящиках та інших ємностях з кришкою утримується маточне поголів'я щурів, мишей і хом'яків.

Ремонтне поголів'я і тварини для згодовування розміщуються в скляних ємностях, що раніше були акваріумами. У двох кімнатах – інсектаріях, стоять стелажі, на яких у металевих коритах, у пластикових ящиках та інших ємностях вирощуються комахи – таргани американські та мармурові, зофобас, хрущак борошняний. Ємність для тарганів закривається кришкою з отворами. В якості укриття для комах у неї ставляться паперові лотки для яєць. У кімнатах для комах підтримується і регулюється температура і вологість, показники яких занотуються в журналі спостережень за мікрокліматом. Оптимальними умовами є температура 25–28 °C і вологість 60–70 %.

Інсектарій

Для розведення щурів та хом'яків використовуються лише дві невеликі кімнати і коридор, в яких зосереджена велика кількість ємностей для їх утримання. Це призводить до незручностей під час обслуговування, годівлі, прибирання кліток та акваріумів і під час виконання зоотехнічної роботи. Для сукрольних самиць кролів за тиждень до окролу в клітку ставиться маточник. Це невеличкий дерев'яний будиночок, в якому кролиця перед окролом робить гніздо. Коли молодь підрастає – маточник забирається.

Інші тварини вирощуються в сім'ях. Хом'яки утримуються у сім'ї, поки не буде діагновано шляхом пальпації вагітність самиці. Тоді самиця відокремлюється в так звану «родилку». Це індивідуальна ємність, де утримується тільки одна доросла самиця зі своїм приплодом, щоб вберегти їх від агресії самців та інших самиць. Мишам і хом'якам для укриття в ємність ставиться невеличка коробка з-під будь-чого (молока, соку, чаю) або шкарлупа кокосового горіха.

2. Будівництво та ремонт об'єктів

У відділі не проводилися капітальні роботи, а були лише дрібні ремонти. Ремонтно-експлуатаційним відділом зоопарку виконувалися:

- електричні роботи;
- зварювальні роботи;
- малярно-тинькарські роботи;
- слюсарно-столярні роботи;
- сантехнічні роботи.

За звітний період було проведено заміну 1 секції (у якій розміщено 12 кліток) на 3 нові секції (по 4 клітки), де утримуються кролі. На підприємстві «Відзев» було виготовлено металеві каркаси, у відділі віварію вони були погрунтовані та пофарбовані. Ремонтно-експлуатаційним відділом зоопарку металеві каркаси були дообладнані деревом та плоским шифером.

Ремонтно-експлуатаційним відділом зоопарку були виготовлені та встановлені сітчасті двері в шеді. Це врятувало тварин від теплових ударів (в умовах аномальної спеки).

Потреби відділів зоопарку в комах і ссавцях для згодовування зростають, а приміщення віварію залишається незмінного розміру. Щоб забезпечити потребу, необхідно збільшити маточне поголів'я. Для цього потрібні нові клітки, ємності та приміщення для їх утримання.

Також, для захисту зеленої маси від дощу під час її пров'ялювання, потрібен навіс.

3. Господарча робота

На території зоопарку збирали достиглі фрукти і згодовували кохам і ссавцям відділу. Проводилось прибирання прилеглої території. Проводився дрібний ремонт кліток, сіток та ящиків.

4. Робота зі штатом

Штат відділу складається із: завідувача, заступника завідувача, зоотехніка, 7 робітників з догляду за тваринами та прибиральника підсобних приміщень. За звітний період один робітник з догляду за тваринами звільнився за власним бажанням. На його місце був взятий інший робітник. На кінець звітного періоду штат укомплектовано повністю.

Висновки

Для оновлення генетичного різноманіття необхідно поповнити комах і ссавців відділу новими репродуктивними особинами.

Використання нових кліток дозволило значно підвищити виживання молодняка кроликів. Завдяки вдалій конструкції новонароджені кролі не випадали з кліток і не замерзали.

Потрібні ще нові клітки для утримання кроликів, щоб замінити 12 старих зношених металевих кліток, що розвалюються.

Годування тварин

Зофобас (*Zophobas morio*)

Потрібне збільшення приміщення де утримуються щури та кролі для виключення незручностей під час обслуговування, годівлі, прибирання кліток і акваріумів, та під час виконання зоотехнічної роботи. А також для утримання більшого поголів'я.

Потрібно сконструювати навіс для захисту зеленої маси від дощу під час її пров'ялювання.

За 2025 рік потреба зоологічних відділів у живому кормі складала: ссавців – 38973 особи та комах – 359,535 кг, а згодовано було: ссавців – 44412 особин і комах – 355,25 кг, що складає 114 % і 98,8 % від потреби. Більш детальні результати наведені у таблиці «Підсумок роботи віварію за 2025 рік».

ПЛАН РОЗВЕДЕННЯ ТВАРИН ВІДДІЛУ НА 2026 РІК:

	Ссавці					Комахи	
	кролі свійські та декорати вні, особин	щур лаборат., особин	миша лаборат., особин	морська свинка, особин	хом'як сирійськ., особин	Таргани, кг	Хрущак, зофобас, кг
План *	2100	33300	5700	2400	2300	60,0	250,000
Потреба	2302	12728	12162	1576	336	117,048	440,790
План від потреби, %	91,2	261,6	46,9	152,3	684,5	51,3	56,7

* - за план розведення брався середній показник за 3 останні роки

